

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

До 45-річчя заснування
кафедри української мови РДГУ

Актуальні проблеми сучасної філології

МОВОЗНАВЧІ СТУДІЇ

Збірник наукових праць
Випуск XVI

*Наукові записки
Рівненського державного
гуманітарного університету*

Рівне–2008

ББК 81 Актуальні проблеми сучасної філології. Мовознавчі студії. Збірник наукових праць Рівненського
А 43 державного гуманітарного університету.
4 Вип. 16. – Рівне: РДГУ, 2008. – 174 с.
УДК
811.161.2

Ювілейний збірник, присвячений 45-річчю заснування кафедри української мови РДГУ, містить статті з актуальних проблем мовознавства, граматики, словотвору, лексикології, термінознавства, лінгвістики тексту, мовної освіти.

Для науковців, викладачів, аспірантів і студентів-філологів.

Редакційна колегія:

Головний редактор **Шульжук Каленик Федорович**,
доктор філологічних наук, професор,
завідувач кафедри української мови
Рівненського державного гуманітарного університету,
Дійсний член Академії наук вищої школи України

Члени редакційної колегії:

1. **Вихованець І.Р.**, член-кореспондент НАН України, доктор філологічних наук, професор, провідний науковий співробітник Інституту української мови НАН України (м. Київ).
2. **Гуйванок Н.В.**, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української сучасної мови Чернівецького національного університету ім. Ю.Федьковича.
3. **Загнітко А.П.**, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української мови Донецького національного університету.
4. **Іваницька Н.Л.**, доктор філологічних наук, професор кафедри методики лінгвістичних дисциплін Інституту філології і журналістики Вінницького державного педагогічного університету ім. М.Коцюбинського.
5. **Кірілкова Н.В.**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Рівненського державного гуманітарного університету.
6. **Кузьмич О.О.**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Рівненського державного гуманітарного університету.
7. **Мандрик Н.В.**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри методики викладання та культури української літератури Рівненського державного гуманітарного університету.
8. **Степанова О.І.** кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Рівненського державного гуманітарного університету.
9. **Тищенко О.В.**, доктор філологічних наук, професор, проректор з наукової роботи Рівненського інституту слов'янознавства Київського славістичного університету.
10. **Шкарбан Т.М.**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Рівненського державного гуманітарного університету.
11. **Шульжук Н.В.**, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри методики викладання та культури української мови Рівненського державного гуманітарного університету.

Упорядник: Степанова О.І.

Друкується за рішенням вченої ради
Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 10 від 29 травня 2008 р.)

За точність і грамотність публікацій відповідають автори. Рукописи не рецензуються і не повертаються.
Адреса редакції: 33000, м. Рівне, вул. С. Бандери, 12. Рівненський державний гуманітарний університет.
(вул. Остафова, 31; кафедра української мови)

ISBN 966-72-81-04-9

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2008.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аристотель. Сочинения в четырех томах– Изд.-во „Мисль”. – М. – Т.2. – 1978. – 685 с.
2. Виноградов В.В. Русский язык: Грамматическое учение о слове: Учеб. пособие. – М.: Высш. школа, 1938. – 155 с.
3. Вихованець І.Р., Городенська К.Г. Теоретична морфологія української мови. – К.: Унів. вид-во "Пульсари", 2004. – 398 с.
4. Вольф Е.М. Грамматика и семантика прилагательного. – М.: „Наука”, 1978. – 200 с.
5. Галаган О.М. Семантико-синтаксична структура речень з тривалентними предикатами.: Автореф. дис. канд. філол. наук. – Кіровоград, 2004.
6. Грищенко А.П. Прикметник в українській мові. – К.: „Наукова думка”, 1978. – 206 с.
7. Кондаков Н.И. Логический словарь-справочник. – Изд.-во „Наука”, М. – 1975. – 417 с.
8. Луканин Р.К. Органон Аристотеля. – Изд.-во „Наука”, М. – 1984 – 303 с.
9. Потебня А.А. Из записок по русской грамматике. Т. I–II. – М.: Учпедгиз, 1958. – 536 с.
10. Селіванова О. Сучасна лінгвістика. Термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля. – К., 2006. – 716 с.
11. Сучасна українська літературна мова: Морфологія (За заг. ред. І.К. Білодіда). – К.: Наук. думка, 1989. – 583 с.
12. Філософський енциклопедичний словник. – К., Абрис, 2002. – 742 с.
13. Шахматов А.А. Синтаксис русского языка. – 2-е изд. – Л.: Учпедгиз, 1941. – 620 с.

SUMMARY

The article deals with the peculiarities of semantic differentiation of adjective characteristic. The author examines the logical and philosophical and linguistic aspects of criterion of characteristic and defines the characteristic as dynamic category. Great attention is paid to formal and functional aspects of categorical meaning of the adjective and to the peculiarities of semantics in primary and following semantic functions.

УДК 811.161.2'36 (477) „13/16”

Неля МАНДРИК

РОЗВИТОК ГРАМАТИЧНОЇ ДУМКИ В УКРАЇНІ XIV–XVII СТ.

У статті робиться спроба аналізу історії староукраїнського мовознавства та внеску граматистів XIV–XVII ст. у розвиток лінгвістики.

Ключові слова: староукраїнська лінгвістика, граматична система, дефініція, кодифікація, нормалізація.

Спеціальні дослідження з історії мовознавства, в тому числі й вітчизняного, спорадично з'являлись з початку XIX ст. Активізація історіографії лінгвістики перетворює цей науковий напрямок в окрему дисципліну, розширює коло проблем, що стають об'єктом вивчення; збагачує новими дослідженнями всі жанри лінгвістичної історіографії; формує й удосконалює методи та прийоми мовознавчої дисципліни. Історія науки завжди була невід'ємною частиною теоретичного мовознавства.

До фундаментальних проблем історіографії наші вчені відносять визначення предмета й завдань науки, розробку основних принципів періодизації історії лінгвістики, з'ясування внутрішньої логіки розвитку мовознавства.

У лінгвістичній історіографії як окремій

мовознавчій дисципліні поступово виробляється періодизація історії науки, однак проблеми й аспекти дослідження її на кожному етапі розвитку чітко не визначені, що особливо яскраво виявляється при ознайомленні з фундаментальними працями з цієї галузі.

У історико-лінгвістичних дослідженнях спостерігається тенденція поділу лінгвістичних епох (етапів), ареалів і напрямків (шкіл) на мовознавство теоретичне й конкретно-предметне. Поділ лінгвістики на теоретичну, конкретно-предметну та на теоретично-практичну дає можливість не лише простежити загальний напрямок розвитку теорії науки впродовж усього періоду її існування, а й виявити прогрес у дослідженні й опису конкретних мов та мовних сімей, показати роль мовознавства в розвитку культури, освіти

окремого народу і людства в цілому.

У давній східнослов'янській лінгвістичній традиції теоретичне мовознавство представлено насамперед трактатами з загальних граматичних й лінгвістичних питань. Принагідно теоретичних питань мовознавства торкались автори деяких філософських і літературознавчих праць.

Найрозвиненішим було теоретично-практичне мовознавство, яке репрезентують граматики, призначені для вивчення конкретних мов – церковнослов'янської, української, грецької. Граматики латинської мови в староукраїнській філології не представлені, бо в школах України користувались посібниками, створеними в інших європейських країнах. Вітчизняні підручники латинської та інших мов з'явилися тільки у XVIII ст. В граматах українських учених XVI–XVII ст. лінгвістична думка виявляється не тільки в теоретичних розробках, але й у конкретному викладі матеріалу церковнослов'янської мови, у визначенні специфічних рис цієї мови, в кодифікації її, умінні поєднувати традиційно-книжне й живомовне.

До теоретично-практичної лінгвістики належить і лексикографія, яка в своєму розвитку проходить два етапи – несловниковий (глосографія, або глосемографія, глоси) та словниковий (лексикон). Але теоретичний аспект опрацювання лінгвістичного матеріалу в старослов'янських лексиконах малопомітний. І сама теорія лексикографії в давнину існувала імпліцитно у вигляді лексикографічної традиції. Теорія цієї лінгвістичної дисципліни почала формуватися з 40-х років XX ст.

На першій стадії розвитку мовознавства у східних слов'ян не було потреби в нормативних граматах, тому в київській Русі задовольнялися загальними граматичними трактатами, перекладеними з грецької мови. Очевидно, такої проблеми не існувало в українських землях і в XIV–XV ст., тому для освітніх цілей використовувалася теоретична розвідка про вісім частин мови, укладена на основі грецьких розробок на слов'янському півдні. Вона дає уявлення про зміст і характер розробок XI–XIII ст. Оригінальні твори з граматики, присвячені вивченню будови конкретних мов, українські лінгвісти створили лише наприкінці XVI, в XVII ст.

У XVIII ст. найбільше нових думок, фактів, спостережень виявляється в граматах церковнослов'янської й живих східнослов'янських мов. Українське мовознавство XVIII ст. є перехідним етапом до нової лінгвістики, формування якої ознаменувала грамата української мови О. Павловського (1818 р.).

Основним об'єктом граматистів XIV–XVII ст. була церковнослов'янська мова – одна з найпоширеніших міжнаціональних письмово-літературних мов Європи до XVIII ст., якою користувались українці, білоруси, росіяни, болгары, македонці, серби, румуни, молдавани. Кодифікація її переросла рамки культури і мала інтернаціональне значення.

Найбільшим досягненням староукраїнського теоретично-матеріального мовознавства є „Грамата” М. Смотрицького, високий науковий рівень якої забезпечив її загальнослов'янський авторитет. М. Смотрицький виступив справжнім науковцем-дослідником міжнаціональної церковнослов'янської мови, тому і став найвидатнішим славістом давньої епохи, на досягнення якого опирався основоположник нової славістики Й. Домбровський. Великий чеський учений сам визнав, що „йшов слідами Мелетія, де цей указав вірну дорогу” [1]. Історик слов'янської філології Г.В. Ягич підкреслював: „І сам Домбровський мав підвалини в далекому і близькому минулому, яке оснастило його багатим матеріалом, залишивши йому критичну розробку й приведення в систему” [2].

Староукраїнська лінгвістична думка формувалася головним чином у рамках шкільних граматик, які мали нормативне призначення. Це накладало на неї своєрідний відбиток. Дефініції граматичних категорій, понять не могли не збігатися або не бути надто близькими до тих, що їх мали граматики класичних мов, котрі сприймалися як зразок розвиненості і впорядкованості. Такі дефініції дуже близькі до визначень сучасних шкільних (та й не тільки шкільних) посібників. Оригінальність того чи іншого вченого виявлялася насамперед у тому, як він у поняттях і термінах своєї доби зміг дослідити чи описати слов'янську систему, які характерні її риси він помітив і виділив, вийшовши за межі загальноприйнятої схеми.

Хронологічно окрему (національну) лінгвістику необхідно досліджувати в двох аспектах:

інтралінгвістичному й екстралінгвістичному (історико-культурному). В інтралінгвістичному аспекті чітко виділяється два плани, що взаємно доповнюються: історіографічний й історико-мовний. Перший – передбачає інвентаризацію творів лінгвістики, дослідження теоретичних засад певних творів, їх реалізацію на конкретному матеріалі, визначення спадковості в лінгвістичній думці народу, міжнародні взаємозв'язки в цій галузі науки.

Поглибленому дослідженню історії лінгвістики сприяє історіографія вивчення певної галузі мовознавства чи конкретних, насамперед видатних, праць учених минулого. Отже, в історіографію лінгвістики певним чином входить і її власна історія.

Другий план з'ясування того, як у конкретному матеріалі граматики відбиваються стан і тенденції в розвитку літературної мови (літературних мов), освітлення ролі теоретико-практичних посібників в нормалізації – кодифікації писемної мови, визначення впливу живої розмовної мови на кодифікаційні заходи лінгвістів. Звичайно, в цьому аспекті важливим є також вивчення живомовного матеріалу, зафіксованого в пам'ятках лінгвістики.

Лінгвістична література граматичного типу на східнослов'янських землях відома ще з доби Київської Русі, але конкретних оригінальних праць від того часу не збереглося.

Не дійшли такі твори і з наступної епохи – XIV – першої половини XVI ст. У цей період в Україні, в Росії та Білорусії набув значного поширення граматичний трактат південнослов'янського походження „О осмихъ частехъ слова”, завдяки якому в вітчизняну лінгвістичну традицію міцно вкоренилося надбання старогрецького й греко-візантійського теоретичного мовознавства. Трактат залишив слід у всій слов'янській філології, адже в ньому розроблено початки лінгвістичної термінології, яку розширювали і вдосконалювали далі слов'янські мовознавці, особливо українські граматисти XVI–XVII ст.

Граматична література південнослов'янського походження відіграла визначну позитивну роль у розвитку лінгвістичної освіти східних слов'ян, зокрема в Україні. У цьому відношенні помітне значення мали філологічні посібники, надруковані І. Федоровим. На

південнослов'янську традицію й книги першодрукаря опиралися українські граматики XVI ст.

Перший етап розвитку граматичної думки в Україні представлений мовознавчими трактатами. Оскільки загально граматичні положення у трактаті про вісім частин слова (речення) екземплірувалися старослов'янськими прикладами, в ньому був закладений виразний елемент граматики конкретної слов'янської мови. Ця давня інтерпретація старослов'янського матеріалу дає про себе знати не тільки в термінології, але й у підході до фактів мови навіть у кінці XVI ст.

Оригінальні конкретно-предметні граматичні праці українські мовознавці створили в кінці XVI ст. Найбільших успіхів у цьому жанрі давнього мовознавства досягнуто в XVII ст.

Староукраїнська граматична теорія розвивалася у сфері європейського мовознавства, що ґрунтувалося на греко-латинській ученій спадщині. Історичні обставини склалися так, що українські філологи засвоювали як грецькі, так і латинські традиції. Давні культурні зв'язки з греко-візантійським світом спонукали українських граматистів до надання переваг грецьким зв'язкам. Для цього певні підстави давав їм предмет дослідження – церковнослов'янська мова, що виросла на ґрунті старослов'янської, якою здійснено найдавніші переклади з грецької мови, освячені авторитетом слов'янських першовчителів.

Заслугою староукраїнських лінгвістів є те, що вони в багатьох випадках вийшли за рамки греко-латинської теорії, виявили специфічні особливості слов'янської системи імені й адекватно її описали. Творчий підхід до лінгвістичних проблем характеризує творчість і Л. Зизанія, і М. Смотрицького, і І. Ужєвича.

Першим теорію свого часу при описі слов'янської фонетики (орфографії) та морфології застосував Л. Зизаній. Учений виявив низку особливостей слов'янської системи імені й дієслова, зокрема відкрив орудний відмінок, спробував зробити поділ слів за відмінами й дієвідмінами, осмислити систему часів церковнослов'янської мови. Але він ще міцно тримався теорії граматики, побудованої на грецькому матеріалі (навіть приписував церковнослов'янській мові артикль як окремий клас слів).

Найвидатнішим теоретиком слов'янської лінгвістичної системи в староукраїнському (і ширше – слов'янському) мовознавстві виступив М. Смотрицький, який у повному обсязі опрацював фонетичну, морфологічну й синтаксичну системи східнослов'янської редакції церковнослов'янської мови (української різновиду).

Лінгвіст удосконалив поділ слів за лексико-граматичними класами (частинами мови), до кінця з'ясував відмінкову систему імені, вдало виділив типи відмінювання й дієвідмінювання, виявив ряд особливостей тощо. Створена ним загальна концепція церковнослов'янської граматики зберігала актуальність аж до XIX ст.

У категоріях і термінах латинської граматики на прикладі української мови універсальну слов'янську систему спробував описати І. Ужєвич, але це йому не скрізь удалося. Загалом ідея І. Ужєвича була співзвучна ідеям тодішньої французької лінгвістики, які згодом реалізувалися в універсальній граматиці.

Теоретико-лінгвістичний аспект староукраїнських граматичних праць відбився у поступовому вдосконаленні й розширенні наукової термінології. Через призму термінології викреслюється видатна роль М. Смотрицького, завдяки творчості якого старе українське мовознавство було на рівні європейської лінгвістики епохи Відродження.

При описі церковнослов'янської фонетики й морфології Л. Зизаній опирався на той узус, що склався на східнослов'янських землях, насамперед в Україні, до кінця XVI ст. Л. Зизаній – перший український лінгвіст, котрий спеціально обстежував словенороські тексти з метою наукового опису мови. Здійснюючи кодифікацію, учений намагався розмежувати традиційно-книжні елементи й живомовні східнослов'янські, але чіткої грані між цими двома компонентами він не провів, тому поруч із давніми, архаїчними формами в його книзі часто як рівноправний складник даються характерні східнослов'янські або специфічні українські форми. Укладачі греко-словенороської граматики 1591 р. в цьому напрямку зробили лише перші кроки, тому в їх праці український і церковнослов'янський елементи в більшості випадків не розрізняються.

М. Смотрицький був першим дослідником давніх слов'янських пам'яток. У його розпорядженні були, можливо, навіть деякі старослов'янські тексти, через це описана ним система загалом близька до старослов'янської пізнього періоду (XII ст.). Він досить чітко відрізняв старослов'янську (церковнослов'янську) й живі слов'янські мови, в тому числі рідну українську.

М. Смотрицький – єдиний староукраїнський граматист, який застосував екземпліфікацію – важливий елемент об'єктивного наукового опису мови. Щоправда, цей засіб учений використав тільки при описі синтаксису, що протягом історії старослов'янських текстів залишався відносно стабільним: конструкції повторялися в хронологічно віддалених пам'ятках із різноманітних територій. Проте і в його книзі „Грамматіки Славенскія правилное Свнтагма” наявний східнослов'янський та специфічний український (загальнонародний і діалектний, тепер південно-західний) елементи. Отже, в міру розвитку граматичного мистецтва в Україні все чіткіше провадилося розрізнення систем книжно-церковнослов'янської й живої розмовної мов.

Матеріал для своєї праці І. Ужєвич брав із живої української та інших слов'янських мов, а також із друкованих церковнослов'янських граматик.

Староукраїнська лінгвістика, як і мовознавство інших народностей Європи XVI–XVII ст., розвивалася в рамках навчальних посібників, що зумовило специфічні особливості її розвитку і висувало на перший план нормативний аспект. Кінцеву кодифікацію церковнослов'янської мови здійснив М. Смотрицький на основі її східнослов'янської редакції. Поєднання в „Граматиці” М. Смотрицького специфічних східнослов'янських і південнослов'янських компонентів зробило її норми прийнятними для всіх народів, які користувалися в писемності мовою, що сформувалася на основі старослов'янської. Разом із цим твір М. Смотрицького сприяв упорядкуванню норм, особливо правописних, літературно-писемних мов східних і південних слов'ян.

І в теоретичному, і в кодифікаційному аспектах староукраїнське мовознавство вийшло далеко за межі української культури. Здобутки його стали надбанням усієї слов'янської й європейської лінгвістики.

Історія старорукописного мовознавства показує, що прогрес у науці створюється зусиллями цілих поколінь дослідників. Важливу роль у цьому відіграє спадковість у культурі народу. Не менше значення в розвитку науки має міжнародний обмін теоретичними досягненнями. Тісні зв'язки старорукописної граматичної теорії з греко-візантійськими очевидні. Помітні також її контакти з латино-західноєвропейською філологією періоду Відродження. В слов'янському науково-культурному ареалі старорукописне мовознавство було щільно пов'язане з російським та південнослов'янським.

Для розвитку науки важливе значення має також творчість талановитих учених. В історії граматичної думки в Україні XVI–XVII ст. видатною постаттю був М. Смотрицький.

Розвиток мовознавства в Україні в XIV–XVII ст. характеризується його безперервним зв'язком із розвитком освіти. Помітний внесок у старорукописну лінгвістику зробили викладачі Львівської школи, зокрема Л. Зизаній (і, можливо, Кирило Ставровецький) і, особливо – Київського колегіуму (школи) – П. Беринга, М. Старицький, Є. Славинецький. Навчальний аспект давніх граматик робив філологічну

науку постійно актуальною й суспільно корисною.

Не будучи прив'язаною до конкретного текстового матеріалу (на відміну від лексикографії), старорукописна граматична думка мала більш яскраво виражений світський характер (належність мовознавців XVI–XVII ст. до духовного стану виявлялася тільки час від часу в підборі ілюстративного матеріалу), а в середині XVII ст. перейшла в коло світських наук.

Предметом вивчення й кодифікації більшості українських лінгвістів була літературна мова, що сформувалася на базі старослов'янської, тому творчість граматистів XVI–XVII ст. мала загальнослов'янське значення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Добровський Й.Г. Граматика языка славянского по древнему наречию / Пер. с лат. М. Погодин. – СПб., 1838. – Ч.І. 70, 522 с.
2. Ягич И.В. История славянской филологии. – СПб., 1910. – 961 с.
3. Бевзенко С.П. Східнослов'янські граматики XIV–XVI ст. – К.: Наук. думка, 1982. – С. 142–143.
4. Білодід І.К. Граматика слов'янська І. Ужєвича. – К.: Наук. думка, 1970.

РЕЗЮМЕ

В статтє делается попытка анализа истории старорукописного языкознания и вклада грамматистов XIV–XVII в. В развитие лингвистической науки в Украине.

УДК 811.162.4

Надія КАШУБА

ВАРІАТИВНЕ КЕРУВАННЯ ДІЄСЛІВ РОДОВИМ ТА ЗНАХІДНИМ ВІДМІНКАМИ В СУЧАСНІЙ СЛОВАЦЬКІЙ МОВІ

У статті розглядаються питання варіативного дієслівного керування; на конкретних прикладах простежуються особливості функціонування варіативних форм; з'ясовується співвідношення між синтаксичними властивостями дієслів і їх семантичними ознаками в сучасній словацькій мові.

Ключові слова: дієслівне керування, варіативне дієслівне керування, керувана форма, керуюче слово

Словацька мова належить до молодих слов'янських мов, її кодифікація проходила в другій половині двадцятого століття. Однак і зараз в словацькій мові простежується наявність варіантів на різних рівнях системи, що свідчить про її подальший розвиток. Одним з найпомітніших явищ в сучасній словацькій мові є функціонування варіативних дієслівних конструкцій.

Проблема дієслівного керування в теоретичному плані піднімалася в роботах словацьких дослідників П. Згута, Я. Качали, Ф. Кочіша, М. Марсінової, Й. Ніжнікової, Я. Оравця, Е. Пауліні, Й. Ружічки, Я. Светліка, М. Соколової, Я. Фіндри, Л. Штура.

До головних засобів, якими виражається залежність/незалежність іменника від іншого слова належить відмінок. Дослідженню значення окремих

ЗМІСТ

Розділ I. Актуальні проблеми синтаксису.....	3
Шульжук К.Ф. Проблема моделювання складного речення	3
Шкарбан Т.М. Часові параметри предикативних одиниць у складних конструкціях з однорідною супідрядністю	9
Давнюк С.В. Особливості використання засобів зв'язку у складних конструкціях з сурядністю і звичайною підрядністю	12
Щербачук Н.П. Функціонування суб'єктних синтаксем у семантично елементарному реченні	16
Шульжук Н.В. Фразеологізовані конструкції у структурі складного речення діалогічного мовлення.....	21
Ричагівська Ю.Є. Стилiстична багатозначність складних безсполучникових конструкцій у поетичному мовленні.....	25
Парфенюк Л.А. Словосполучення як будівельний матеріал для речення в сучасній малій прозі.....	28
Розділ II. Проблеми морфології та історії граматичних форм у слов'янських мовах.....	32
Мединська Н.М. Семантична диференціація прикметникової ознаки.....	32
Мандрик Н.В. Розвиток граматичної думки в Україні XIV–XVII ст	37
Кашуба Н.П. Варіативне керування дієслів родовим та знахідним відмінками в сучасній словацькій мові	41
Розділ III. Актуальні проблеми лексикології, лексикографії, діалектології, термінознавства.....	46
Вокальчук Г.М., Максимчук В.В. Семантичні особливості авторських лексичних новотворів поетів Рівненщини.....	46
Гаврилюк Н.В. Лексикографічне опрацювання індивідуально-авторських новотворів (на матеріалі інновацій неокласиків).....	50
Тимочко О.Б. Словник авторських новотворів у поезії Грицька Чубая.....	54
Адах Н.А. Прикметникові новотвори у словнику Василя Барки	57
Кірілкова Н.В. Діалектна фразеологія Рівненщини	61
Войцешук Л.А. Афористичні вислови в мові української класичної драматургії.....	63
Совтис Н.М. Польські письменники XVI–XIX ст. з етнічних українських територій і їх роль у збагаченні словникового складу польської мови за рахунок українізмів	66
Степанова О.І. Метафора у сфері сучасної терміносистеми.....	72
Жирик О.А. Модифікація семантичної структури стилістично транспонованих термінологічних одиниць.....	75
Павлова О.І. Музична терміносистема як об'єкт зіставних досліджень.....	81
Розділ IV. Актуальні проблеми лінгвістики тексту, зіставного мовознавства	89
Деменчук О.В. Методологія лінгвістики чуттєвого сприйняття: гносеологічні передумови експерієнціальної номінації.....	89
Сербіна Т.Г. Модифікація логоепістем у газетних текстах	92
Потапчук С.С. Реалізація якісних ознак моральної чистоти в паремійних одиницях англійської та української мов	96
Чеберяк А.М. Жанрово-стильові особливості відкритого листа.....	101
Розділ V. Проблеми мовної освіти та культури мовлення.....	108
Лещенко Г.П. Основні складові комунікативної методики роботи з текстом.....	108
Свірчук Т.І. Поняття компетентності та компетенції у працях сучасних педагогів та лінгводидактів	115
Крижанська О.М. Шляхи виховання та формування україномовної особистості	122
Антончук О.М. Аналіз дисертаційних досліджень із методики навчання орфографії.....	127

Мельник Л.Л. Мовленнєва компетенція студентів-філологів I курсу в умовах реалізації кредитно-модульної системи навчання	131
Олексієвець Л.С. Особливості використання лексичних одиниць у діловому мовленні.....	135
Кузьмич О.О. До проблеми вивчення складносурядних речень.....	139
Мушировська Н.В. Теоретичні засади формування вмінь сприймати усне і писемне мовлення.....	142
Бобрикова Ю.В. Формування поетичної культури як джерело засвоєння високих форм мовлення старшокласників	147
Вокальчук Є.Л. Актуальні проблеми культури мови в українському спортивному теледискурсі	152
Гетманчук Н.О. Комплексне вивчення прийменника як засіб формування мовно-мовленнєвої особистості студента	156
Шевчук Т.Б. Вивчення формально-семантичних відношень між твірною і похідною основами у ВНЗ	165

Наукове видання
Актуальні проблеми сучасної філології.
Мовознавчі студії
Збірник наукових праць
Випуск XVI

Упорядкування та наукове редагування
Степанова О.І.

Технічний редактор
Литвак А.М.

ББК 81 Актуальні проблеми сучасної філології. Мовознавчі студії. Збірник наукових праць Рівненського
А 43 державного гуманітарного університету.
4 Вип. 16. – Рівне: РДГУ, 2008. – 174 с.
УДК
811.161.2

Здано до набору 14.10.2008. Підписано до друку 29.05.2008.
Формат 70x100¹/₁₆.
Папір офсетний. Друк на різнографі.
Гарнітура Times New Roman Cyr.
Умовн. друк. арк. 13,4.
Тираж 300 прим. Зам. 57/1.

Видавничі роботи: редакційно-видавничий відділ РДГУ
33000, м. Рівне, вул. С. Бандери, 12.
Адреса редакції: м. Рівне, вул. Остафова, 31; кафедра української мови